MEMO

de BUCH

Aan	:	Raden BUCH-gemeenten, raadsbrede BUCH avond 27 november 2019
Van	:	Ingrid van Straalen
Datum	:	19 november 2019
Onderwerp	:	**Naleving sociaal domein**

Inleiding
Geld dat voor sociale zekerheid en zorg is bestemd, moet daar ook daadwerkelijk aan worden besteed. In 2017 hebben de raden van de BUCH-gemeenten het onderwerp integrale handhaving toegevoegd aan de inhoudelijke uitvoeringsagenda van het Integraal beleidskader sociaal domein 2017-2018.

Bij de decentralisaties in 2015 zijn er voor de gemeenten extra taken bijgekomen bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (WMO), Jeugdwet en Participatiewet. De gemeenten waren wel bekend met uitkeringsfraude maar nog niet met zorgfraude. Uit onderzoek is gebleken dat bij fraude in de zorg een groot risico zit bij de aanbieders van zorg, niet de zorgontvangers. Fraude met zorggelden ondermijnt het zorgstelsel, de solidariteit en ons vertrouwen in mensen die in de zorg werken. Het grootste risico bij uitkeringsfraude is gelegen bij de uitkeringsontvanger, uit onderzoek blijkt dat 10% van de inwoners die een uitkering ontvangt fraudeert. Dit betekent ook dat 90% niet fraudeert.
Om te voorkomen dat inwoners en zorgaanbieders verkeerd of oneigenlijk gebruik maken van voorzieningen dienen we maatregelen te nemen en richting te bepalen welke stappen we ondernemen bij onregelmatigheden.

Handhaven heeft een negatief 'imago' en is meer gericht op straffen na geconstateerde fraude dan preventief en integraal dienstverlenen zoals voorlichten, waarschuwen en advies geven om fraude te voorkomen. Uitgaande van de uitgangspunten uit het Integraal beleidskader sociaal domein en het dienstverleningsmodel is een kanteling naar een bredere blik op handhaven – die richt op het bevorderen van naleving van de wet- en regelgeving – passend.

Beleidsplan naleving sociaal domein
Momenteel is een beleidsplan in ontwikkeling en hebben de portefeuillehouders - om richting te geven aan dit beleidsplan - ingestemd met een missie en visie op integrale naleving in het sociaal domein.
In dit beleidsplan zal beschreven worden hoe de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo - in de periode 2020-2024 – uitvoering gaan geven aan de missie en visie op integrale naleving voor de WMO, Jeugdwet, Participatiewet en de Wet kinderopvang. De planning is om het beleidsplan het tweede kwartaal 2020 door de raden van de BUCH-gemeenten vast te laten stellen.

Missie en visie op integrale naleving:
De hieronder geformuleerde missie en visie sluit aan bij de uitgangspunten uit het Integraal beleidskader sociaal domein 2016-2018 en het dienstverleningsmodel. Er wordt onderscheid gemaakt tussen inwoners en zorgaanbieders en bij inwoners wordt onderscheid gemaakt tussen bewuste fraudeurs en onwetende inwoners.

Om het integrale nalevingsbeleid verder uit te werken is uw reactie op de concept missie en visie gewenst. Deze reactie kunt u geven tijdens de parallelsessie van de BUCH brede raadsbijeenkomst op 27 november 2019. De volgende missie en visie wordt aan u voorgesteld:

<u>Onze missie op naleving in het sociaal domein luidt als volgt:</u>
We zetten ons in om een bijdrage te leveren aan een rechtmatige en rechtvaardige verstrekking van sociale zekerheid en zorg. Wij hechten hierbij belang aan preventie om fraude door inwoners en zorgaanbieders te voorkomen of te stoppen. Ten onrecht verkregen sociale zekerheid of zorgkosten vorderen we terug en we nemen passende maatregelen.

Onze *visie* op naleving binnen het sociaal domein bestaat uit vier uitgangspunten.

1. ***Preventie gaat voor repressie***
   We helpen de inwoners en zorgaanbieders bij het naleven van de regels. We willen fraude voorkomen en geconstateerde fraude stoppen. Voorkomen van fraude draagt bij aan de zelfredzaamheid van inwoners en zorgt ervoor dat inwoners de juiste zorg en ondersteuning ontvangen.
2. ***Integrale dienstverlening***
   De dienstverlening loopt waar mogelijk integraal waarbij we de administratieve lasten voor inwoners en zorgaanbieders willen beperken. Onze communicatie is duidelijk en we ondersteunen de inwoners bij het vinden van een passende oplossing en leveren hierbij maatwerk.
3. ***Proportioneel handhaven***
   Indien inwoners ten onrecht verkregen sociale zekerheid of zorg hebben ontvangen, vorderen we in principe terug. We houden hierbij rekening met de individuele situatie en onderzoeken de mate van verwijtbaarheid, waarbij we onderscheid maken tussen bewuste fraudeurs en onwetende inwoners.
   Bij fraude door zorgaanbieders wordt altijd teruggevorderd.
4. ***Passende maatregelen bij fraude***
   Bij bewuste fraude door inwoners leggen we een passende maatregel op waarbij we rekening houden met de individuele omstandigheden. Het opleggen van een passende maatregel is geen doel op zichzelf, maar een middel om een positieve gedragsverandering te realiseren.
   Bij fraude door zorgaanbieders worden passende maatregelen genomen.